

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอแนะนำสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษา พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$; S.D.=0.16) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.63$; S.D.=0.21) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 3.60$; S.D.=0.24) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.51$; S.D.=0.27) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ($\bar{X} = 3.51$; S.D.=0.32) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$; S.D.=0.24) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ อสม.เข้าร่วมการประชุม ระดมความคิด ค้นหาปัญหา ของกองทุน ($\bar{X} = 3.68$; S.D.=0.50) อสม.มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 3.67$; S.D.=0.48) อสม.เข้าร่วมการประชุม รับรู้ปัญหาร่วมกัน ($\bar{X} = 3.67$; S.D.=0.54) ตามลำดับ

1.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$; S.D.=0.21) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อสม.ได้ร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนากองทุน ($\bar{X} = 3.78$; S.D.=0.42) อสม.ได้ร่วมนำเสนอความคิด และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.78$; S.D.=0.43) อสม.ได้นำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์มาใช้ประกอบการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.63$; S.D. =0.55) ตามลำดับ

1.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$; S.D. =0.27) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ อสม.ได้ร่วมการวิเคราะห์ผลสำเร็จของงานจากที่ได้ดำเนิน การเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป้าหมาย ($\bar{X} = 3.57$; S.D. =0.53) อสม.ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกองทุน ($\bar{X} = 3.55$; S.D. =0.54) อสม.ได้ร่วมดำเนินงานคัดกรองผู้ป่วยโรคเบาหวาน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. =0.50) ตามลำดับ

1.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$; S.D. = 0.32) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อสม.ได้ร่วมการประเมิน และชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.63$; S.D. =0.50) อสม.ได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล ($\bar{X} = 3.53$; S.D. =0.50) อสม.ได้นำข้อสรุปที่เป็นผลสำเร็จของกิจกรรม ไปนำเสนอให้มีการพัฒนา ($\bar{X} = 3.52$; S.D. =0.50) ตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการดำเนินการ กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัด มหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้าน

พบว่า โดยรวมอาสาสมัครสาธารณสุขที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่างกัน มีส่วน ร่วมในการดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตองแตก ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลงาน ส่วนอีก 2 ด้าน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาและด้านการมีส่วนร่วม ในการลงทุนและปฏิบัติงาน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครสาธารณสุขในการ ดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

3.1 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน คิดเป็นร้อยละ 34.29

3.2 ควรมีการส่งเสริมให้อส.เข้าร่วมในการจัดเวทีประชาคมเพิ่มขึ้น คิด เป็นร้อยละ 22.86

3.3 ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้ อสม.เข้าร่วมในการดำเนินงานของ กองทุน คิดเป็นร้อยละ 20

3.4 ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกองทุนให้ประชาชนทราบ โดยทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 14.29

3.5 ควรมีการจัดให้มีการศึกษาดูงานกองทุนสุขภาพตำบลที่มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 8.57

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัด มหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานกองทุน

หลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพภายในตำบล ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์ สุริยงค์ (2551 : 84-86) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานเมืองไทยแข็งแรง : กรณีศึกษาอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานเมืองไทยแข็งแรงด้านสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีการเข้าร่วมการประชุม ระดมความคิด ค้นหาปัญหา ของกองทุน และอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม อาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขได้ร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนากองทุนและอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร่วมนำเสนอความคิด และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน อาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร่วมการวิเคราะห์ผลสำเร็จของงานจากที่ได้ดำเนิน การเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป้าหมาย และอาสาสมัครสาธารณสุขได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกองทุน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขได้ร่วมการประเมิน และชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหา และ อาสาสมัครสาธารณสุขได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมประชุมเพื่อปฏิบัติงานของกองทุนและร่วมรณรงค์ในการป้องกัน โรคติดต่อและไม่ติดต่อ ยังมีอยู่น้อย

2. ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการดำเนินการ กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัด มหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้าน

ผลการศึกษา พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข
ในการดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอ
เชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้าน พบว่า โดยรวมอาสาสมัครสาธารณสุขที่อาศัย
อยู่ในหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหาร
ส่วนตำบลสันป่าตองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการศึกษาเป็น
เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้านอาจมีความเข้าใจใน
เรื่องกองทุนหลักประกันสุขภาพ ไม่ชัดเจนเท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเกิดจากการมีส่วนร่วมในการ
เข้าร่วมประชุมชี้แจงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
บทบาทการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขของแต่ละหมู่บ้านจึงมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการ
ดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอ
นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อ
องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- 1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของกองทุน
- 1.2 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการส่งเสริมให้อาสาสมัครสาธารณสุขเข้า
ร่วมในการจัดเวทีประชาคมเพิ่มขึ้น
- 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้ อาสาสมัคร
สาธารณสุขเข้าร่วมในการดำเนินงานของกองทุน
- 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกองทุน
ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดให้มีการศึกษาดูงานกองทุนสุขภาพตำบลที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY